

तत्राणां पत्रत्रपाय नमः ॥ शूद्र शान्ते शदने शदः शान्तनम् यद्वा पर्णानि शी-
र्यन्ते शान्त्यन्ते पक्वानि पतन्ति यत्र स पर्णशदः पतितपर्णस्थितिदेशस्तद्रूपाय नमः ॥
गुरी उद्यमे तुदादिभ्यः शः उदुरते उद्यमं करोति उदुरमाण उद्यमी तस्मै ॥ अ-
भिरुहति शत्रूनित्यभिघ्नन् तस्मै ॥ आ समन्तात्खिद्यते दैन्यं करोत्यभक्तानामित्या-
खिदन् तस्मै ॥ प्रकर्षेण खिद्यति पापिन इति प्रखिदन् तस्मै ॥ इषून्वाणान्कु-
र्वन्ति ते इषुकृतस्तेभ्यो रुद्रेभ्यो नमः ॥ धनूषि चापानि कुर्वन्ति ते धनुष्कृतः ते-
भ्यो वो युष्मभ्यं नमः युष्मददेशयोगात्प्रत्यक्षा एते रुद्राः ॥ ॥ तिस्रोऽशीतयो
रुद्राणां समाप्ताः । एवं चत्वारिंशदधिकशतद्वयमल्लै रुद्राय सर्वात्मवमुक्तम् ॥ ॥ अथ
रुद्रेषु प्रधानभूतानामग्निवायुसूर्याणां सम्बन्धीनि चत्वारि यज्ञेषु च्यन्ते । चतुर्णामा-
दौ नमःशब्दाच्चत्वार्येव यज्ञेषु आद्यं चतुर्दशाक्षरं त्रीणि सप्ताक्षराणि तानि व्या-
हृतिसंज्ञानि ॥ नमो व इति । देवानां हृदयेभ्यो रुद्राणां हृदयवत्प्रधानभूतेभ्यो
ऽग्निवायुसूर्येभ्यो वो युष्मभ्यं नमः । देवानां हृदयेभ्य इत्यग्निर्वायुरादित्य एतानि
ह तानि देवानां हृदयानीति [१.१.१.२३.] श्रुतेः । हृदयानीव हृदयानि यथा-
ङ्गानां हृदयं प्रधानमेवमेते रुद्राणां प्रधाना इत्यर्थः । कीदृशेभ्यस्तेभ्यः किरिकेभ्यो
वृद्धादिद्वारा जगत्कुर्वन्ति किरिकास्तेभ्यः एते कीदृशं सर्वं कुर्वन्तीति [१.१.१.२३.]
श्रुतेः ॥ विचिन्वन्ति पृथक्कुर्वन्ति धर्मिष्ठं पापिष्ठं चेति विचिन्वत्कास्तेभ्योऽग्न्या-
दिभ्यो नमः ॥ विविधं क्षिण्वन्ति हिंसन्ति पापमिति विक्षिण्वत्कास्तेभ्योऽग्न्यादि-
भ्यो नमः ॥ आ समन्तान्निर्हता निर्गताः सर्गादौ (48.) लोकेभ्य इत्यानिर्हतास्ते-
भ्यो रुद्रावतारिभ्योऽग्निवायुसूर्येभ्यो नमः हृत्तिर्गत्यर्थः । तेभ्यस्तप्तेभ्यस्त्रीणि ज्यो-
तीः ष्यजायन्ताग्निर्योऽयं पवते सूर्य इति ॥ ४६ ॥

IX. द्रापेऽग्रन्धसस्पते दरिद्र नीललोहित ।

आसां प्रजानामिषां पशूनां मा भेमा रोद्धो च नः किं चनाममत् ॥ ४७ ॥

सप्त ऋच एकरुद्रदेवत्याः । आद्योपरिष्ठादृहती सप्ताष्टदशद्वादशार्णपादा । हे
द्रापे द्रा कुत्सायां द्रापयति कत्सितां गतिं पापिनः प्रापयतीति द्रापिः । हे अग्र-
न्धः सोमस्य पते पालक अग्रन्धसस्पत इति सोमस्य पत इत्येतदिति [१.१.१.२४.]